

MILITARI, CAPTIVI PE ȘANTIERUL CASEI POPORULUI

Peste 20 de mii de militari au trudit la înălțarea construcției vizibile din satelit, asemenea marelui Zid Chinezesc FOTO: Virgil Pavel/AGERPRES

Casa Republicii (Poporului) are mai multe istorii. O istorie fără îndoială politică, una a arhitecților, alta a constructorilor. Una a civililor, alta a militarilor. Una a hoților, sinuciderilor sau a accidentelor mortale. Depinde din ce perspectivă privești lucrurile. Despre foarte multe întâmplări nu se mai știe nimic. Unii dintre martori au dispărut din viață, statisticele sunt de negăsit, timpul adâncește din ce în ce mai mult misterele. Dintre atâtea istorii greu de scos la suprafață, mărturia lui Ioan Popa, autorul unei cărți unice, „Robi pe Uranus”, volum apărut la Humanitas în 1992, poate fi considerată unică, fiind singura cronică a participării militarilor la construcția imensului edificiu ce adăpostește Parlamentul României, a doua construcție din lume ca volum, a treia ca suprafață, vizibilă din satelit, asemenea Marelui Zid Chinezesc...

Ioan Popa dedica volumul foștilor subordonați. „În amintirea soldaților, subofițerilor și ofițerilor care au murit pe șantierul economiei naționale și în unitățile operative în ultimii 10 ani, a tuturor celor care și-au pierdut viața în detașamentele (lagărele) militare de muncă de la fostul CENTRU CIVIC, denumit în cod «PLATFORMA URANUS». Fragmentele următoare din „Robi pe Uranus” sunt elocvente pentru regimul de muncă, de viață al celor peste 20.000 de militari, concentrați și în termen, de pe șantierul „complexului megalitic”.

În vara lui '89 se înăsprirea că nicio dată pedepsele. Se spunea că un comandant de regiment este cu atât mai apreciat, cu cât dovedea că e mai dur. Muriseră o sumedenie de concentrații în ultima vreme. Pe unul s-a răsturnat un cazan cu smoolă. Altul s-a spânzurat undeva, într-o magazie. Starea de lucruri gravă n-a schimbat viața „robilor din Uranus”, dar a con-

duc la formarea, din meseriași și șantierului, a unei echipe speciale care confecționa coșciuge. Ioan Popa: „În plutonul lui Lenț au murit soldații concentrați Ivan Marian și Deliu, în plutonul locotenentului major Jugănară a murit soldatul concentrat Andronache, din Pitești. La Pantelimon s-au sinucis anul acesta doi militari în termen și două cadre, un sergent-major și plutonierul-major Matei, care s-a împușcat cu propriul pistol, pe când făcea de serviciu. Se pare că cele patru sinucideri au făcut o foarte bună impresie... șefilor”.

Murdari, vlăguți

Frânți de oboseală, abia trăindu-și cu greu pașii prin praful și noroaiile șantierului, militarii erau conduși de ofițeri care nu arătau nici ei mai bine. Bațjocorii și umilții de viața mizeră, de personaje cu grade mari (colonei,

generali, unori și de ministru), dar și de civili, militarii și concentrații de la Casa Republicii întregeau tabloul Armatei române bune la toate: culegeau recoltele, luptau cu apele la inundatii, trudeau la demolări, la canal... Doar la vizitele de lucru ale lui Ceaușescu trebuiau să fie ascunși, fiindcă era murdari, nebarbierii, vlăguți.

Ioan Popa descrie astfel una dintre vizitele lui Ceaușescu:

„- Vine! Colonelul sare în sus ca mușcat de șarpe și dispare în fugă. Pe tot șantierul se văd mase de militari fugind ca niște turme speriate de capre, mâinate de la spatele de păstori zeloși. Civilii mănâncă semințe și rădăcișorici. Concentrații, găfâind ca animalele, sunt închiși repede la parter, în camerele cu balcon. Sunt foarte aproape de grupul generalilor.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

La București au început lucrările Marii Adunări Naționale (MAN). Primul punct pe ordinea de zi a fost un „vibrant” omagiu pentru decizia Plenei CC al PCR de a-l relege pe Nicolae Ceaușescu în fruntea Partidului la Congresul al XIV-lea. Steaua București a câștigat Cupa României. La Beijing au început „Zilele culturii românești”. Activiștii din agricultură raportau noi succese în respectarea și depășirea planului.

Ceaușescu reales și de MAN

Festivismul realegerii lui Nicolae Ceaușescu în fruntea Partidului la Congresul al XIV-lea s-a mutat la Marea Adunare Națională. Deputații au fost convocați la București într-o sesiune specială, pentru a-și exercita „vibranta” misiune. Dis-de-dimineață, „Tovarășii” au fost întâmpinați de oficialii de rang

inalt al Statului în „rotunda Palatului MAN” (curtea Patriarhiei de fapt, însă nu era bine să amintim de Biserica). Au mai luat loc în loje, în calitate de invitați, membrii Comitetului Central, conducătorii instituțiilor centrale, ai organizațiilor „de masă și obștești”, reprezentanți ai „vieții științifice”, precum și membrii ai corpului diplomatic acreditat la București.

(Continuare în pag. a II-a)

Ungurii, „amenințare” și deopotrivă „scut”

Doar „pe unde scurte” ajungeau în România de acum 20 de ani informații cât de cât coerente despre mișcările reformiste din Polonia, din Ungaria și din Uniunea Sovietică. Despre alegerile libere din Polonia (primul tur la 4 iunie, al doilea la 18) sau despre ceremoniile grandioase de la Budapesta, unde la 16 iunie fuseseră reînnumite rămășițele fostului premier Imre Nagy, executat în urma revoltei din 1956, românii aflau date și fapte de la Europa Liberă, de la BBC, de la RFI și de la Deutsche Welle, nicidecum din gazetele românești sau de la radioul și televiziunea de stat, în realitate de partid.

Unde puteau fi găsite doar „comunicate”, „ecouri” și „atitudini”, dar fără a se înțelege prea bine la ce și față de ce. Faptelor li se prefera etichetarea. Impachetate în frazeologie propagandistică, evenimentele erau estompate sau chiar dispăreau cu desăvârșire. Despre ceea ce se petrecuse la Budapesta, de exemplu, se afirma public și oficial în „ecourile” din România că ar fi avut un caracter „antisocialist, fascist, reviz-

ionist și antiromânesc”, o înșurire troglodită de generalități peste care ochiul trecea plictisit și la care urechea rămânea surdă. Nimic, în schimb, despre ce se întâmplase în capitala Ungariei, cine fusese Imre Nagy, când și de ce fusese el executat, ce înțelegea avea reînnumirea de acum, care fusese atitudinea oficialităților, cine participase, ce se spusese acolo, în ce măsură, cum și de cine era eventual vizată România. Televiziunea publică maghiară făcuse transmisiuni în direct, în Polonia monopolul de partid asupra informației și a presei fusese sfărmat prin apariția legală, la 4 mai, a primului număr, al „Jurnalului electoral” (Gazeta Wyborcza), scos de Solidarnosc. În presa din România se relata însă doar că aici-colo se țineau, în orașele din Transilvania mai cu seamă, „adunări ale oamenilor muncii”, adunări de protest inițiate și organizate de trimiterea de telegrame către Nicolae Ceaușescu, în toate Conducătorul fiind stereotip asigurat de simă, prețuire și iubire.

„Dovezi de iubire ce nu se mai termină”, cum se intitulase pe la începutul anilor '80 cartea unei prozatoare între timp ajunsă în Statele Unite, aceste gănușoare „mesaje” și „telegrame” din vara anului 1989 erau de fapt mărturia indirectă a unui grav impas politic. La ele se reducea răspunsul public dat de oficialitățile de la București schimbărilor și reformelor în curs din spațiul comunist.

Al căror epicentru se afla chiar în inima sistemului, la Moscova, și nu cum se întâmplase de câteva ori până atunci, în provinciile și periferii. Mai mult, mișcările reformiste din Polonia și Ungaria găseau la Moscova o incurajare discretă, dacă nu chiar și o susținere directă. Cele două țări aveau de altfel în comun tradiția revolțelor anticomuniste, dar nu numai atât. În urma revizuirilor de frontiere de după primul și al doilea război mondial, Ungaria și Polonia deveniseră state cu o remarcabilă „excepțională” spune un istoric polonez omogenitate etnică.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

29 iunie (Joi)
Soarele a răsărit 5:34, a apus la 21:04
Luna a răsărit la 1:55, a apus la 17:29
Sărbătoare creștină: Sfinții Slăviți Apostoli Petru și Pavel

S-a întâmplat la 29 iunie 1989

● Submarinul atomic sovietic care la 26 iunie a suferit o avarie în Marea Norvegiei a sosit la baza de la Sevromorsk a Flotei nordice sovietice. O comisie tehnică a început examinarea cauzelor avariei. Specialiștii au constatat că situația radiației la bordul submarinului nu provoca îngrijorare, iar răcirea instalației energetice centrale se desfășura normal. Pe de altă parte, potrivit datelor stabilite de Institutul de stat norvegian pentru problemele igienei și radiațiilor, date publicate în Oslo, nici în aer și nici în apa mării nu s-a constatat o creștere a radiațiilor față de nivelul normal. Probele au fost luate în ziua accidentului la locul avariei și, ulterior, pe traseul urmat de submarin.

Romona VINTILĂ

CRONICA NEAGRĂ

S-au aruncat și ei ca țărani pe valută

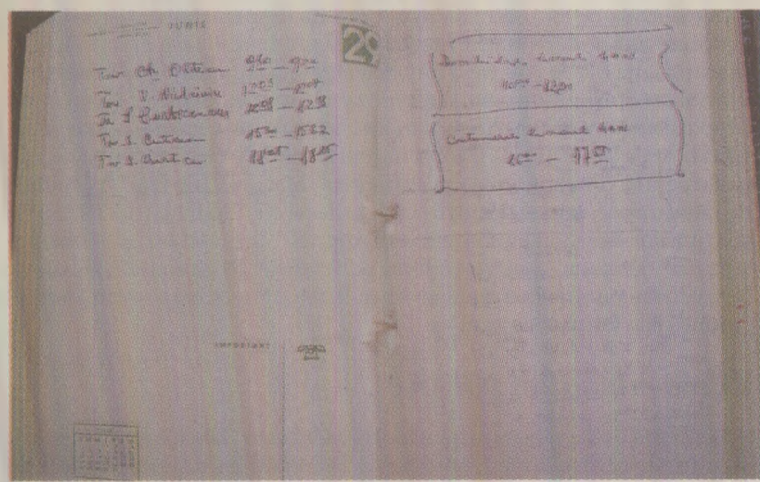
Un complex studentesc cu studenți străini plini de valută constituia un pol de atracție pentru amatorii de dolari necesari pentru fel de fel de cumpărături, în special de la shop. Pentru cine nu știe, shop-ul, chiar așa se chema, simplu, era un fel de mall de astăzi de dimensiuni mici, fără prea multe produse alimentare și unde se plătea în dolari. Astăzi, un astfel de magazin ar părea săracios față de bucuriile de la colțul străzii, însă produsele erau mult mai de calitate ca acum. Într-un astfel de loc au aterizat eroii noștri, doi țărani modeste din două comune din Suceava, însă bucuși de lei românești pe care voiau să-i schimbe în dolari pentru a-și cumpăra un video de la shop.

Prinși de milițieni după ce schimbaseră ceva bani, C.N. și S.V. au fost trimiși în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de „operațiuni interzise cu mijloacele de plată străine”, faptă pedepsită de arti-

colul 37, al 1 al Decretului 210 din 1960. Dar să vedem cum au ajuns cei doi în această situație. Inculpații au hotărât să-și achiziționeze un videocasetofon cu ajutorul valutei pe care doreau să o procure de la studenții străini din Iași. Așa au ajuns în Complexul studentesc „T. Vladimirescu”, șeful studenților străini din capitala Moldovei. Într-o dimineață au încercat să intre în legătură cu un student străin pentru a cumpăra dolari, dar nu au reușit. În după-amiaza aceleiași zile, inculpații s-au deplasat în Complexul studentesc „Tudor Vladimirescu”, la familia H., care locuia în căminul T14, pe care S.V. o cunoștea. În timp ce inculpatul C.N. a rămas în cameră, S.V. a mers printre cămine și a reușit să cumpere de la un student străin suma de 260 de dolari, pe care i-a adus-o prietenului său.

(Continuare în pag. a II-a)

AGENDA ELENEI CEAUȘESCU

Era a treia zi de ieșire publică televizată a soțului Ceaușescu. După două zile de plenară a CC al PCR, joi 29 iunie 1989 se intrunise Marea Adunare Națională pentru adoptarea unor legi ecologiste în limbajul de azi. În astfel de ocazii, coafeza Elenei se prezenta, la ora convenită, la reședința ei, „Tovarășă Mihalache” era, din declarațiile apropiatilor, una dintre cele trei confidente ale Elenei Ceaușescu, alături de menajera Suzana Andreiaș și Poliana Cristescu. Erau, oarecum, în familie căci soțul coafezei era șoferul Tovarășului. Cine ar fi bănuit însă că această „intimă” cu prima femeie a țării lucra mai mult de jumătate din timpul de lucru stabilit pentru un om al muncii în România într-o unitate obișnuită a Cooperativei „Igiena” din București? Pe de-o parte, ca să-și întretină „mana”, pe de alta să-și execute norma. De cine se ocupa coafeza, nu avea voie să știe nici măcar șefa de unitate. În vremea aceasta, despre Elena Ceaușescu circula fanteziile unor călătorii incognito la celebrul Alexandre din Paris! Dacă ar fi aflat

bucureștențele cine-o coafa pe Tovarășă, ce plan depășit ar fi avut coafura unde era angajată? Și ce mai băcșișuri ar fi primit „hair-stilista” Mihalache. Patru ceasuri de expunere publică a înghițit în acea zi Elena Ceaușescu: la deschiderea lucrărilor MAN (orele 10:00-12:00) și după-amiază, în continuarea lor (orele 16:00 - 17:55). Înainte de a se așeza în prezidiul MAN, Elena Ceaușescu i primise în biroul ei pe secretarul CC cu propagandă, gen. Constantin Olteanu. Iar între cele două participări la ședințe pe Vasile Nicolociu, șeful Protocolului, și de două ori pe Silviu Curticeanu, șeful cancelariei CC. La chemat iarăși pe Curticeanu și după încheierea ședinței MAN. În memoriile sale, fostul șef al Cancelariei CC și-a amintit despre bătaia de cap ce l-o dădeau soțului Ceaușescu cerându-i să le prefacă ideile și toanele în texte valide, cu putere de lege. Dar și scrupulosul specialist în științe juridice încălca legea supunându-se „indicațiilor” Tovarășei - deputată de Argeș în MAN.

Lavinia BETEA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Femeia revoltată din Alimentara

„În 1989 se vorbea tot mai des de vremurile și mai grele care vor veni”, își amintește doamna Cristina Damian, fostă vânzătoare la o librărie din Drumul Taberei, actualmente „agent de marketing” la firma unei nepoate cu inițiativă în domeniul privat. În 1989 împlinise 39 de ani, locuia în proaspătul cartier Crângași, chiar sub piciorul podului, cum se spune, pe Strada Ceahlău. Iși aduce bine aminte cum în acel ultim an lumea era foarte speriată că lucrările înaintau la „Circurile Foamei”, acele clădiri imense cu acoperișuri rotunde, proiectate să devină cantine populare. „Se zvonea că Nicolae Ceaușescu, în

adorarea lui pentru modelul chinez, voia să se transforme în roboți îmbrăcați în salopete la fel, care mâncau la fel, la aceleași ore, în comun. Zvonurile erau foarte credibile și, într-o bună zi, s-a introdus o nouă măsură: 200 de grame de salam, care se dădeau ca rație lunară. Te duceai, dădeai buletinul și vânzătoarea îți împacheta câteva felii de salam ordinar. Îmi amintesc că, într-o zi, mă aflam pe la Piața Crângași când am văzut o mare de oameni la Alimentara de acolo. Am stat și eu la coadă, ce era să fac? Aveam de crescut doi copii, nu știam ce urma să se vândă, dar era bine de stat la coadă. Ceva-ceva, mai

prindeam și eu poate! Dar acolo am asistat la ceva neașteptat: se făcea o filmare în magazin, chipurile să arate la televizor cât de fericit este poporul care are de toate și îi mulțumește iubitului conducător... Pentru filmarea asta, au venit cu camioanele pline cu marfă și au umplut galantarele cu de toate. Toate alimentele care în mod obișnuit se dădeau la export au fost puse în rafturi. Lumea se strânse gramadă în fața complexului, iar ei filmau înăuntru. Planul era ca, după încheierea filmărilor, să fie luate alimentele înapoi.

(Continuare în pag. a III-a)

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Ceaușescu renunță la „cortina” sa de fier

Budapesta. Colonelul Janos Pal, de la paza de frontieră a Ungariei, a anunțat luni, 26 iunie, că autoritățile române au început să demonteze barierele de sârmă ghimpată pe care le ridicase în lungul frontierei româno-ungare. Începând de luni, au dispărut 300 de kilometri din această barieră (frontiera se întinde pe o lungime de 450 de kilometri), informa Le Monde la 29 iunie 1989.

Existența barierei nu a fost dezvăluită până săptămâna trecută, dar colonelul Pal a menționat că montarea sa într-un sector care este în responsabilitatea lui dura de un an și jumătate. Obiectivul autorităților române era în aparență să oprească

fuga în Ungaria a minorităților maghiare care trăiesc în România și care sunt victimele asimilării forțate și ale unei politici de „sistemizare” care presupune distrugerea satelor în care locuiesc. Existența acestei „cortine de fier” - prima între două țări socialiste - a provocat un val de proteste internaționale. Chiar și URSS-ul, prin vocea reprezentantului său la conferința de la Paris asupra dimensiunii umane a CSCE, domnul Kachlev, a condamnat acest act.

„Dacă am fi fost în locul lor (în locul românilor), nu am fi făcut-o”, a spus el.

InfoMina

MILITARII, CAPTIVI PE SANTIERUL CASEI POPORULUI

(Urmare din pag. 1)

Ministrul (...) îi face semn unui colonel, îi șoptește ceva la ureche. Câțiva generali aflați în preajmă dau aprobator din cap. Colonelul transmite ordine și în curând peste tot se strigă: «Să nu apară militari la ferestre sau pe balcoane! Îndepărtați militarii de la ferestre și ascundeți-ți! Sunt murdari, fac impresie proastă!». Din spațiile macarale după care stăm ascunși câțiva ofițeri și subofițeri vedem totul ca-n palmă. Numeroși colonei și ofițeri superiori stau pe vine, pitiți printre containere sau pe după diferite utilaje. Maiorii Vânătu și Cerel s-au vârat într-un container mare de gunoi. Comandanții de unități stau ascunși pe după barăci și fac semne disperate când vreun militar scoate capul din ascunzătoare.

Selavie modernă

Imagini halucinante ale mesei de seară. După kilometri de marș, militarii ajung la sălile de mese, în fosta clădire a IEFȘ, transformat în „lagărul Uranus”. Își primesc porțiile pe tăvi de plastic, murdare, mănâncă în tăcere. Chipuri obosite, fețe nerase, mâini nespălate... Nu mai au putere să vorbească. Urcă apoi la dormitoare cu aer irespirabil, cu pături suprapuse, îngheșuite unele într-altele. Apa nu curge, grupul e un adevărat infern: nu poți intra decât cu cizmele. Câțiva ofițeri se spală pe mâini cu spirt medicinal, urmare a avertismentului că e „pericol” de holeră și dizenterie.

Ioan Popa: „Oamenii mă așteaptă încă, la rând, în ploaie. Trec de-a lungul și intru în cantină, ajung în dreptul ghișeului. În spațiile acestuia, câteva femei obosite toarnă ceai în cămile de aluminiu și aruncă pe farfuriile de tablă un polonic cu varză acra fiartă pe jumătate, fără pic de carne. Aceste două obiecte (cana și farfuria) puse pe o tavă de plastic ciobită conțin toată cina concentrațului. El întinde mâna și ia din cosul de alături o bucată de pâine neagră, trece la una dintre mese, scoate lingura din buzunarul de la piept al galopetei kakși mănâncă... Am, pentru o clipă, revelația unei sclavii moderne... Femei cu mâinile nespălate servesc mâncare și ceaiul

Unul dintre marile șantiere ale lumii n-avea nici un WC FOTO: Virgil Pavel/AGERPRES

cu același polonic pe care îl confundă în bidoanele soioase de aluminiu sau în crățile largi, murdare și ele, cărpele sunt niște otrepe de un cenușiu murdar, apa în care se spală farfuriile are consistența lăturilor. Farfuriile, cămile, tăvile, mesele, scaunele, pereții, planșele de ciment, geamurile, totul este acoperit de un strat alunecos de grăsime și mizerie”.

Tabloul infernal al ofițerilor călcați în picioare de sistem, de statutul monstruos pe care-l aveau pe unul dintre cele mai impresionante șantiere ale lumii, e descris astfel: „Și

noi suntem murdari, murdari de noroi din creștet până-n tălpi, numai ochii ne mai lucesc limpezi în cap, numai ochii ne mai sunt curați. Și, pe ici, pe colo, suflete. Gulerele uniformelor sunt pline de jeț. Jogoase sunt și centurile, încălțările, mâinile, fețele.

Cu coada ochiului văd apărând, la una dintre intrări, mai mulți ofițeri din comanda unității. Îi fac semn unui sergent-major de tancuri, iar el transmite avertismentul mai departe. Cadrele care mănâncă și

pe furie pe la mese sau într-o despărțitură de scânduri, în colțul cel mai

îndepărtat al cantinei, ofițeri și subofițeri, sar în picioare, ștergându-se iute la gură”.

Ofițerii n-au voie să mănânce alături de militarii concentrați. Nici din cazanul comun. Trebuie să-și aducă mâncarea de acasă. Mulți dintre ei au casa departe de București, iar alții nu mai au casă, familie. La 20.000 de concentrați sunt cam 200 de comandanți de plutoane. Autorul le contabilizează: deci 200 de porții, 200 de căni de ceai, 200 de felii de pâine neagră. Statul aruncă miliarde pe an, sute de milioane de dolari în canale, „palate și porturi fanteziste”, dar se zgârcește la câteva pâini negre pentru hrănirea unor ofițeri.

Ioan Popa: „Dintr-o pâine (o pâine neagră, rotundă, necoaptă la mijloc și arsă pe burtă) mănâncă aproape șase oameni... Noi înțelegem că statul nu ne poate asigura aceste 30 de pâini pentru masa cadrelor, iubite tovarășe ministru al Apărării Naționale, și totuși o să fim parșivi și nesimțiți și o să mâncăm pe furie, nu pentru că nu ne ajunge leaful de 2.900 de lei, această «căciulă de bani», pe care o primim pentru cele peste 525 de ore lucrate lunar, nu pentru că ne-ați tăiat toate drepturile militare, chiar și curelele de la pantaloni, și mănușile, și mantalele, și toate celelalte, ci mâncăm pentru că ne e rușine de concentrați, de acești oameni bătrâni, mulți veniți de la țară, care ne trag de mână și ne fac semn să stăm jos, fiindcă nu s-a mai pomenit niciun și niciăieri ca după terminarea muncii, când se pune masa, unii să înghită în sec și alții să primească mâncare... Da, am mâncat! Varza n-a fost bună, era neferită și plină de viermi, dar am dat viermii la o parte și am mâncat-o totă, până la ultima picătură, pentru că era fierbinte și stomacul meu era înghețat, pentru că vreau să supraviețuiesc acestui lagăr în care vrei să mă distrugi prin infometare și muncă forțată”.

Dacă e sâmbătă, și Ceaușescu

La fiecare sfârșit de săptămână vine fie singur, fie cu nevastă-sa. Sunt săptămâni când vine și de câte trei-patru ori. Într-o sâmbătă a ajuns în holul din fața sălii „România”. S-a

oprit în dreptul unei ferestre înalte dintre două coloane și a zis: „Băgați oamenii să lucreze aici!”. A doua zi s-au trezit din nou cu el. Era agitat, dădea din mâini. S-a oprit exact în același loc și a întrebat scurt: „Ați pus oamenii să lucreze aici?”

Un ins înalt și slugarnic i-a răspuns înclinat pe jumătate, zâmbind usuros: Da, tovarășe președinte. Dar militarii... Știți cum lucrează... Ioan Popa: „Nu știu cine era cel care-l informase, dar individul acela mințea; acolo nu lucrase nimeni. Și nu numai că mințea: înșina cu Armata e aceea care nu muncește”. Și autorul continuă cu dezvăluiri stupeficante. La Casa Republicii se lucra șmechereste și se făceau afaceri penale. Inginerii și maistrilor cărau meseriașii militari (zugrăvi, parchetari, tâmplari) la tot felul de cunoștințe și-i obligau să lucreze apartamente și vile prin Capitală. Unii dintre ei nu ajungeau la șantier cu săptămânile, dar erau prezenți în fișele de pontaj. Și valurile de concentrați puse la dispoziția civililor curgeau. Cifra lucrătorilor militari trecea bine de 20.000, iar cea a civililor se apropia de 10.000. Au imaginat dimensiuni militare, megaafacerilor găzduite de megaconstrucția din Uranus!

„Dacă Ceaușescu n-ar fi venit în fiecare săptămână pe șantier, scrie Popa, cred că până în 1988 nu s-ar fi terminat de pus nici măcar fundația. Sumele pe care oamenii le primeau erau uluitoare. În vreme ce salariul meu de locotenent nu trecea de 3.000 de lei, un muncitor necalificat lua aici între 4.000 și 5.000 de lei, pentru mulți acesta fiind salariul de bază. Salariul unui om calificat urca până la 6.000 ori 7.000 de lei pe lună. Un pietrar câștiga 18.000 de lei pe lună, adică două salarii de general-locotenent! Nu e numai părerea mea, de om care a lucrat aici trei ani, ci părerea multor alți ofițeri: Casa trebuia terminată de mult... Sigur că nu se putea amana așa ceva la nesfârșit. Existau niște grafice de care trebuia să te ții. Și cum lucrurile nu erau în grafic, motivul era unul singur: «Nu lucrează Armata». De fapt, cred că civilii nu voiau să termine Casa. Scopul era simplu: banii. Șantierul era finanțat dintr-un sac fără fund”.

Răzvan BĂRBULESCU

CRONICA NEAGRĂ

S-au aruncat și ei ca țărani pe valută

(Urmare din pag. 1)

Apoi a mai făcut rost de încă 210 dolari, pe care, de asemenea, i-a lăsat lui C.N. Cu alte cuvinte, au strâns câte un pic, ban cu ban, dolar lângă dolar, pentru a ajunge la suma necesară achiziționării aparatului video. Inițial, ei nu știau că acesta se poate cumpăra și direct din Tudor, de aceea au continuat să caute valută. Probabil alarmate de vreun informator, care existau cu sutele în campusul studentesc, la un moment dat au intervenit organele de ordine, care au găsit asupra lui C.N. suma de 270 de dolari (alții, cât au putut, i-au doșit) și 17.000 de lei. C.N. (21 de ani) a fost trimis în judecată și condamnat asemenea prietenului

său, S.V., la un an și opt luni de închisoare și plata cu executare prin muncă corecțională. De asemenea, „instanța hotărâște confiscarea sumei de 38.000 de lei (bani grei la acea vreme!) investită, din care 17.000 de lei consemnată la CEC, precum și suma de 470 de dolari și obligă inculpații la plata a câte 300 de lei cheltuielile judiciare”. Cu alte cuvinte, „bătuți”, și cu banii luați! Cei doi țărani, suceveni amândoi, atrași de produsele capitaliste, au venit cu caruța de bani și s-au aruncat grăbiți să schimbe valută, lucrul care le-a fost imediat fatal, întrucât organele legii nu dormeau în post mai niciodată în marele complex studentesc cu pricina.

Cristinel C. POPA

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Sedința a fost deschisă de Nicolae Giosan, președintele MAN, care a adresat următorul mesaj auditoriului: „Stimate tovarășe și stimați tovarășii. Cu adăncă și nemărginită bucurie, în deplină unitate de gând și simțire cu întregul partid și popor, deputații Marii Adunări Naționale - reuniți în plenum lucrărilor actuale sesiuni - au primit cu nespusă însuflețire Hotărârea Plenei Comitetului Central al Partidului Comunist Român de a propune ca la cel de-al XIV-lea Congres să fie reales în funcția supremă de secretar general al partidului înflăcărat patriot și strălucit militant revoluționar, genialul fondator al României socialiste, marele Erou între eroii neamului, eminentă personalitate a lumii contemporane, mult stimulat și iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu”. Marea Adunare Națională nu făcea decât să se alinieze „marilor sărbători” a realegerii tovarășului. Constituțional, reuniunea nu avea nici un rost, întrucât MAN avea rol de Parlament, iar Nicolae Ceaușescu era șef peste partid, unde urma să fie reconfirmat secretar general. Dar cine mai ținea cont de proceduri în 1989...

Cupa României, câștigată de Steaua București

Steaua București a câștigat pentru a 17-a oară Cupa României la fotbal, competiție organizată în cadrul „Daciadei”. Echipa Armatei s-a impus în fața formației Dinamo București, cu scorul de 1-0 (0-0 la pauză). Finala s-a disputat pe Stadionul Municipal din Brașov, în prezența a 30.000 de spectatori. Unicul gol al partidei a fost marcat de Gheorghe Hagi, în minutul 66.

Telegrame de felicitare

Hotărârea Plenei CC al PCR de a-l realege pe Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general la Congresul al XIV-lea i-a mobilizat pe activiștii din uzine și de pe ogoare, care au întocmit telegrame de felicitare la adresa „conducătorului iubit”.

Prin intermediul cotidianului local de partid din Iași - Flacăra Iașului, „oamenii muncii” din județ au trimis următoarea telegramă: „Mult stimat și iubit tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Comuniștii, toți oamenii muncii din județul Iași, au luat cunoștință cu profundă bucurie, satisfacție și mândrie patriotică de hotărârea Plenei Comitetului Central al partidului privind realegerea dumneavoastră, mult stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în supremă funcție de secretar general al Partidului Comunist Român. Asemenea întregului nostru partid și popor, apreciem această hotărâre drept o înaltă prețuire a îndelungatei și prodigioasei dumneavoastră activități revoluționare, mult stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al neamului nostru, genial strateg, înflăcărat patriot, ilustru gânditor și militant politic, care își consacră întreaga activitate și muncă în fapturi celor mai înalte idealuri de libertate și progres, de independență și fericire ale poporului român, realizării neabătute a politicii interne și externe a partidului și statului”.

Cultura română, omagiată în China

La Beijing a avut loc ceremonia oficială a deschiderii „Zilelor culturii române”. Acțiunea a debutat cu vernisajul expoziției de carte și discursi din România, găzduită de Biblioteca Națională a Republicii Populare Chineze, sub patronajul Ministerului Culturii și Cooperății Chineze și Cărții. Expoziția prezenta „la loc de cinste” lucrări din „operele” lui Nicolae și Elena Ceaușescu.

Pe parcursul săptămânii au avut și desfasoare acțiuni în cadrul „Zilelor culturii române” și în alte orașe ale Chinei, precum: Shanghai, Hangzhou, Tianjin.

Se pregătea recolta de toamnă

Responsabilii Fermei de legume a CAP „Infrățirea” (jud. Cluj), întinsă pe o suprafață de 35 hectare, și-au propus pentru anul 1989 să obțină noi rezultate-record la cultura de varză de toamnă, pentru a menține ritmul din ultimii ani, când unitatea lor a fost declarată fruntașă în județ. Inginerul-șef realizează prașila a patra manuală, recolta fiind sub bune auspicii, având în vedere condițiile climatice favorabile. „Faptul că plouă în fiecare zi, raporta tehniciana Maria Pop, ne-a impus o organizare minuțioasă a muncii. În primul rând, asigurăm o bună mobilizare la muncă, pentru ca atunci când timpul este bun de lucru să putem interveni cu forțe sporite la executarea lucrărilor de întreținere”. Dar nu numai recolta de varză constituia o prioritate pentru cooperatori de la „Infrățirea”. Mai aveau de îngrijit producția de rădăcinoase, dovleac pentru copt, dovleci etc. Când nu mai făceau față solicitărilor, aveau în ajutor „oamenii muncii” de la IMM, „16 Februarie”, „Unirea”, „Clujana”, „Întreprinderea poligrafică”, PTTK etc. Oficial, muncitorii veneau pe tarla în timpul lor liber. În realitate, erau scoși din fabrică la „muncă patriotică voluntară”.

Zilele educației politice

La Breaza (jud. Prahova) a avut loc manifestarea „Zilele educației politice și culturale pentru femei”, organizată de Consiliul Orașenesc de Educație Politică și Cultură Socialistă și de Comitetul Orașenesc al Femeilor Breaza. În cadrul acțiunii au avut loc mai multe simpozioane, mese rotunde, expuneri și dezbateri. Printre acestea, s-au numărat temele: „Implicarea Comitetului orașenesc și consiliilor femeilor, a tuturor femeilor în viața politică și economică-socială a orașului Breaza, pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate pe acest an și pe întregul cincinal”; „Cunoașterea și respectarea legilor țării, înaltă îndatorire cetățenească”; „Forme și modalități practice de recuperare a materialelor”; „Activitatea de creație - puternică forță de educație, de largire a orizontului cultural-științific al oamenilor muncii”.

Ilarion ȚIU

Armata de arhitecți și constructori de pe Dealul Arsenalului

Despre construcția Casa Poporului, de la stadiul de idee, trecând prin faza de proiect și până la deschiderea șantierului, a relatat Dumitru Popescu, într-un capitol al volumului de amintiri „Eleana și de porțelan: scene și personaje în umbra Cortinei de Fier. Memorii transfigurate”. Reproducem în continuare un pasaj.

Prima dată a pus (Nicolae Ceaușescu - n.r.) să se aducă planșe imaginative. Fațade, laterale, imagini de ansamblu îndepărtat. Profil de castel regal în care se puteau ghici aici o trăsătură de la Versailles, dincolo alta de la Schonbrunn, o linie de la Sankt Petersburg, alta de la Moscova stalinistă, o arcadă gotică, o coloană dorică, o acoladă barocă, un fronton clasic. Planșele stăteau rezemate pe pereții sălii de sedință a CPEx și, după o ușoară criză de curiozitate nesatisfăcută, cei prezenți, luați de valul treburilor curente, le-au dat uitării. În final, cu un ton detașat, puțin disprețuitor, Ceaușescu a comentat arhitectural: „Cam așa văd arhitecții viitoarea clădire a Consiliului de Stat. Bineînțeles că va trebui să analizăm atent. Acestea sunt schițe preliminare. Vă plac?”. Oamenii le-au privit lung. Nu le puteau asimila dintr-o dată. Era greu de încadrat, de clasificat. „Vor mai prezenta și altele”, a conchis N.C., și pentru moment dosarul s-a închis. Un moment cam dosar lung însă, fiindcă ne-am mai întâlnit cu ceva similar abia peste câțiva ani. Și nici atunci viziunea n-a fost concludentă. Se conturase câteva propuneri, în care stilurile se defineau mai precis. O imagine te ducea mai mult la

Vienna, alta mai mult la Paris. Parcă existau și sugestii de arhitectură românească. Dar și acestea erau lucrări tranzitorii. N.C. nu pleda încă pentru nimic, avea în vedere o altă etapă, una cu eforturi de sinteză. Acțiunea se anunța parte laborioasă, de lungă durată, și poate la urma urmelor chiar irealizabilă. Doar o aspirație, un vis, ceea ce încă nu se maturiza în mintea nimănui și care implica o inspirație colectivă, o responsabilitate calificată, un orizont nelimitat și o luciditate generală a deciziei.

După alți câțiva ani ni s-a adus la cunoștință că șantierul s-a deschis și că lucrarea a început. S-a organizat prima vizită oficială pe Dealul Arsenalului răscolit de buldozere și macarale. Propriu-zis n-am văzut decât o pădure de șine gigantice, de fiare înfipte într-o temelie de cazemată antiatomică. Volume de beton armat imposibil de comensurat, mii de tone de fier împletind temelia unui Mont Blanc, ziduri de cetate vaubaniană, deschideri biologice în măruntaiele pământului. Și o tendință sălbatică de înălțare. Cred că într-o aripă se ridică case și primul etaj, fiindcă cineva a pus în circulație un zvon șoptit. „Aici va fi cabinetul numărul 1”. Bineînțeles, deocamdată doar ca idee, ca punct geografic, dar se sugera că în capul unora volumele haotice începuseră să se organizeze până la amănunt. Eram întovărășiți de o armată de arhitecți și constructori, dar N.C. nu se vădea preocupat de forme, ci numai de cantități, de mase, de cifre globale, de concepția rezistenței și durabilității. A fost o vizită agasantă și obositoare, ca orice deplasare pe un vast șantier incon-

gruent, unde te miști în orb, și unde numai câțiva inițiați pot obține viziuni în spațiu. Am plecat tot atât de puțin edificat precum venisem. Întrebările de arhitectură cădeau în gol, nevenite, toată lumea fiind integral fascinată de jocul ciclopic al corpurilor, de calcule aritmetice și trigonometrice, de lupta cu rocile, de sădirea în pământ a sămburelui de oțel și ciment, ca o inextricabilă plombă a planetei.

Câțiva ani am privit molohul din Dealul Arsenalului ca orice pieton bucurestean. În jur, binecunoscuta revoluție edilitară. În centru caturi peste caturi răsărite printre macarale și, desprinsă greu, ca un chip cioplit în chiar muntele de marmură, fața palatului. Nu se mai regăseau imagini din planșele văzute cândva. Aceasta era, poate, sinteza pomenită? Toată lumea vedea că șantierul căpăta proporții și ritm. Se vorbea de vaste concentrări de forțe, de mii sau chiar zeci de mii de oameni angajați în construcție, de la fierari, betonisti și zidari, până la cei mai buni meșteri decoratori și sculptori în lemn din țară. Se spunea că munea acolo crema mesetșugarilor. O chintesență a profesionalității, talentului și geniului românesc. Dar „portretul” parcă nu se închegea. N.C. făcea vizite peste vizite, afecta acestei construcții mai mult timp decât oricărei alte ctitorii industriale sau edititare. Se spunea că lucrarea înalțea greu, pentru că mureau se dărâma și se reclădea ceva, ceea ce se vedea închegându-se într-o continuă mișcare seismică.

În fond ce se întâmpla? Se împlineau blestemele celor alungați din cuiburile lor, zeci, poate chiar sute de familii pitulate prin cochetele

locuințe ale unor străzi liniștite, demolate acum, de unde Bucureștiul se văzuse altfel, de sus, mai pitic și mai întins, adevărată așezare de câmpie inverzită, cu anotimpuri de înflorire și alb mineral? Sau lucrarea nu urmărea ciclul organic, etapele implacabile ale conceptului arhitectural? N.C. trecuse direct de la varietatea fanteziilor de planșă, la un corp concret, socotit de mintea lui drept sinteză? Un corp văzut numai de ochii săi și descris doar de gura sa? Nimeni nu știa să spună nimic precis, și poate nici astăzi nu se cunoaște adevărata explicație. Orice mare înfăptuire se datorează unui moment de inspirație, mai lung, mai laborios, sau spontan, sîncopat, unei stări de grație, unui vizionarism plauzibil, corect, pasibil de materializare. Abia după aceea urmează chinurile creației, ale facerii, ale transunerii în concretele cuvintelor, sunetelor sau imaginilor. Fără inspirație, chiar chinurile tanciale sunt sterile, nu se intruchipează în nimic, nu se ridică la stadiul armoniei liniștitoare, a desprinderii creației de creator. Fără aceasta, demiurgul nu-și recapătă pacea minții și a sufletului. N.C. se angajase în uriașă ctitorie fără să fi fost electrocutat de harul ideii fierțite, fără revelația produsă de fecundarea spiritului divin? Voiața sa fusese biciuită numai de ambiție, nu și de turbionul unei fantezii elevate? Sau inspirația lui era labilă, incertă, ea însăși avortonul unei prea slabe puteri creatoare? Sau cei chemați să dea viață ideii nu reușeau să o înțeleagă, să o vadă în toată multitudinea fațetelor ei, să-i recepteze și să-i reproducă nuanțele? Se pare că N.C. trăiește o torturată insomnie a creației ce nu-și găsea cheia de boltă,

și înainte de a se prăbuși singură, sau de a se închege în forme străine voienței lui, nu pregeta să o dărâme cu propria mână. Marele lui vis de bătrânețe nu mai găsea suflu nici în sine, nici în ceilalți, pentru a se întrupa? O nouă, modernă tragedie românească a Meșterului Manole? În naosul unei biserică, în pridvorul unei mănăstiri poți să zidești un trup cald și fraged de femeie iubitoare și inocentă, dar într-un munte de fier și ciment? Zidise tihna unor familii, în majoritate de intelectuali pensionari, răspândiți acum prin cartierele proletare ale Capitalei, dăriați, nu fusesse destul. Pe cine să mai zidească? Pe cei zece sau douăzeci de mii de meșteri și ființele dragi ale acestora? O făcuse, într-un anumit sens. De ani întregi, oamenii, rupti de familiile lor, își consumau talentul și energia, până la ultimul strop, pe înaltele schele, încarnând mitologicul schelet de dinozaur metallic. Incorpora acolo și neodihna lui de ființă băntuită de patimi faeroanice, îndărijirea lui de bătrân bolnav, tot mai neputincios, gata să sacrifice pe altarul păgân propriul sânge pentru a dobândi bunăvoiața, a îmblâni cerbicia unor zei morți încă de pe vremea piramidelor din deșert? Totul se derula în taină, eforturile și eșecurile se consumau ermetizate între ziduri, dincolo de văzul lumii. Metecul se bea capsula, absorbit de materia minerală, ba răbufnea, aducându-ne în urechi tot felul de zvonuri.

Dumitru Popescu, Elefanții de porțelan: scene și personaje în umbra Cortinei de Fier. Memorii transfigurate, Match București, f.a., p. 391-394

JURNAL PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Și în fața biroului TASS din București stăționa zi și noapte o Dacie albă în care doi bărbați dezleagă neîntrerupt cuvinte incrușcate, ne ajutau amabili la schimbarea unui cauciu și citeau cu voluptate revista ambasadei sovietice, Aurora, în limba română. Abia mai târziu, după evenimentele din decembrie, mi-am dat seama că securității îl supravegheau mai degrabă pe

Dumitru Mazilu, aflat sub arest la domiciliu într-o vilă din apropiere, decât pe noi. Nikolai Morozov, corresponsentul agenției TASS care a văzut totul, București, Editura Fundației Culturale Române, 2002, p. 20-21

Un fel de a fi bazat pe controlul de către conștiință a impulsurilor rele mai mult decât pe impulsuri bune. Cred că sunt un ipecot subtil, unul cu conștiința împăcată, fiindcă micile lui aranjamente nu urcă până la ea. Mă duce la D. să aflui răspunsul D.R.-ului. Evaziv. Mă voi întâlni

cu primul secretar județean, dar să aștept până ce el, D., îl întâlnește la București pe D.R. probabil ca să-i dea lămuriri pe care n-a vrut să le spună la telefon. Trece la propriile necazuri, dar n-am civilitatea (după definiția mea de mai alaltăieri) să-l ascult. Mă tem, îi spun, să nu se creadă că în cazul unui refuz ne vom resemna. Ar fi bine, și pentru noi, ca cineva să-i prevină. Deși am ieșit între timp din birou, nu acceptă discuția pe tema asta. „Ce mi-ați spus acum eu nu am auzit.” (...) Viața înseamnă adaptare. Cine vrea să trăiască trebuie să accepte degradarea

la care suntem supuși. Sau, dacă nu, să aleagă, eroc, transfigurarea prin moarte. Noi, lănczind, suportând fără să acceptăm, neadaptându-ne, nici nu trăim, nici nu murim. S-ar putea ca, dacă lucrurile continuă să fie așa cum sunt, să nu renunț numai la lume. Să renunț la mine, să alunec, cum îmi preferaște Mihai, spre „anii de lentă scleroză spirituală”, de Molloy-zare accentuală”.

Liviu Ciocărlie, Paradisul derizoriu. Jurnal despre indiferență, București, Humanitas, 1993, p. 60-61

UNGURII, „AMENINȚARE” ȘI DEOPOTRIVĂ „SCUT”

Reformele politice din Polonia și Ungaria erau ascunse opiniei publice din România. Solidarnosc era un cuvânt necunoscut
FOTO: Druzsz Wojteic/AFI/MEDIAFAX

(Urmare din pag. 1)

În al doilea rând, ambele dispuneau de exiluri puternice și active în Occident, redutabile relee pentru anume tendințe și mișcări interne. Și pentru Polonia, și pentru Ungaria, apoi, situarea de după al doilea război mondial în zona de influență sovietică echivalase cu o declarație. Amândouă disprețuiau celelalte țări din lagăr, considerându-le inapoiate și nedemne de a le sta alături. Când, în 1957, Yves Montand și Simone Signoret au făcut un răsător turneu în Răsărit, ei au fost uluiți să-i audă la Varșovia pe intelectualii polonezi vorbind de foarte de sus despre revoluția de la Budapesta din 1956 și afirmând că fusese un fleac pe lângă ce se petrecuse în Polonia în același an. Ulteriora lansare și afirmare a conceptului cultural de „Europă Centrală” traducea aceeași voință politică de extragere dintr-un Est resimțit ca inferior și ariat. Într-o logică similară avea de altfel să se situeze, după dezagregarea sistemului comunist, și constituirea, în 1991, a Grupului de la Vișegrad (Ungaria, Polonia, Cehoslovacia), un fel de club autoproclamat al „adevăraților europeni” din Est.

Metternich susținea că omul începe de la baron în sus; pentru destui lideri de la Varșovia și Budapesta atât comuniști, cât și postcomuniști, Europa începea de la țările lor spre Vest. Se bănuia, se știa oare că 1989 va aduce sfârșitul războiului rece? Existau ipoteze ori proiecte de retrasare a granițelor europene, așa cum se întâmplase după încheierea fiecăruia dintre cele precedente două războaie mondiale „calde”? Au fost politicieni, au fost strategii care au intuit ori chiar au preconizat diferite „reameajări”? Rămâne probabil în sarcina istoricilor viitorului să o spună. Fapt e însă, de pildă, că președintele francez din epocă, François Mitterrand, bun și fin cunoscător al istoriei europene, avea să aprobe reunificarea germană, cerându-i în schimb cancelarului Helmut Kohl recunoașterea oficială a frontierei germano-poloneze de pe Oder-Neisse, așa cum fusese aceasta stabilită la sfârșitul celui de al doilea război mondial. A existat într-adevăr o „amenințare” ungară la adresa României sau nu era decât o construcție bazată pe hipertrofierea mincinoasă a unor marginale detalii veridice, cam în felul în care destul de frecvent în

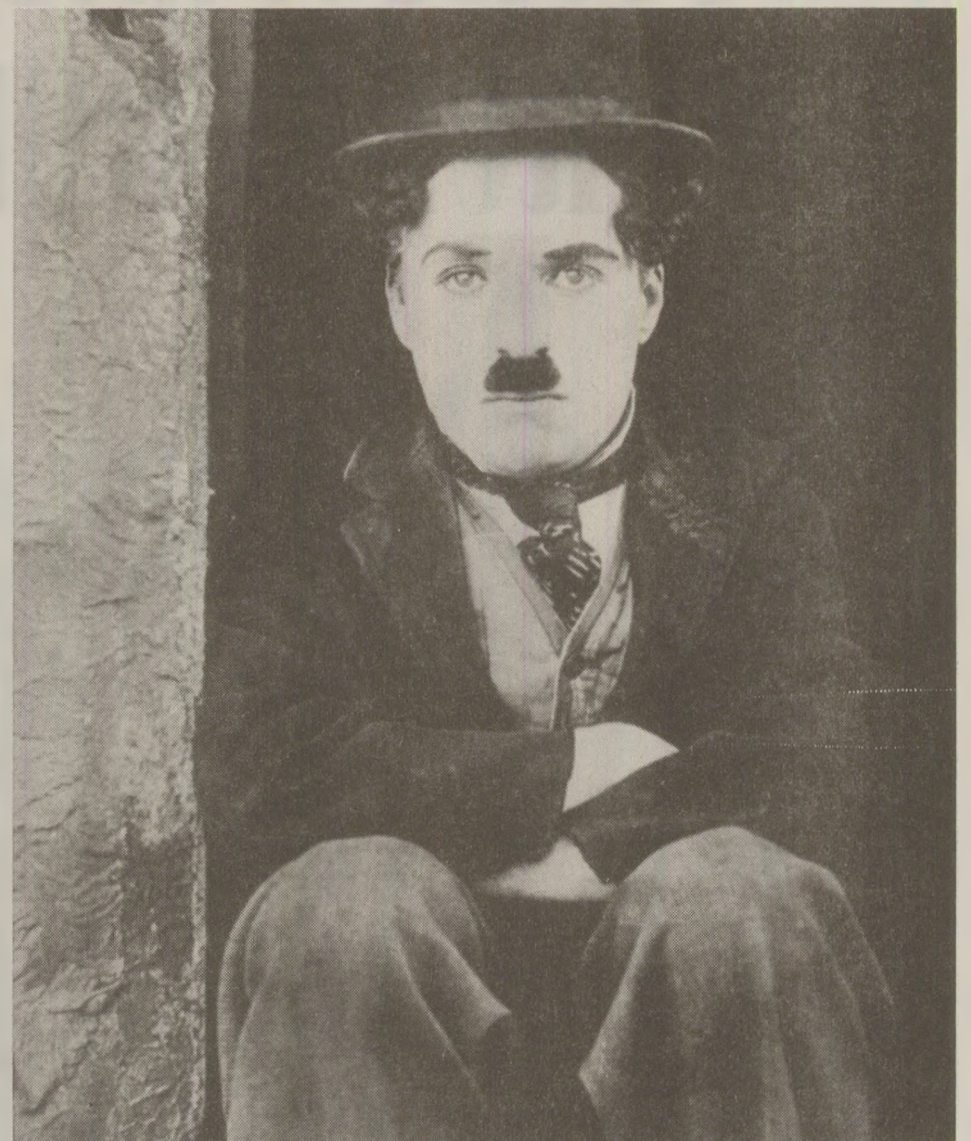
presă occidentală planurile ceaușiste de sistematizare rurală erau prezentate ca având exclusiv scopul de a distruge localitățile cu populație majoritar maghiară? Se temeau oare într-adevăr oficialitățile de la București din vara anului 1989 de o eventuală revizuire de frontieră, cu Ungaria în primul rând, sau era o spieretăre propagandistică menită să creeze un efect de solidarizare cu Nicolae Ceaușescu și regimul său? Fapt este că, la nivel informal, „telegramele”, „mesajele” și „comunicatele” oficiale erau dublate de pseudoconfidențe ce vizau transformarea fantasmagorice sau reale amenințări ungară într-un scut al regimului Ceaușescu. Tot mai numeroșilor nemulțumiți și contestatarii din vara 1989, din rândul intelectualilor mai cu seamă, li se explica infantil că da, aveau perfectă dreptate să critice și să fie nemulțumiți, dar că pentru moment e mai bine să se abțină, din cauza amenințării ungară. Acesta era „mesajul” livrat de activiștii de partid și de ofițerii de Securitate. Cine și unde îl concepușe, nu se știe. Istoria a vrut ca nici „scutul” și nici „amenințarea” să nu funcționeze. Mircea IORGULESCU

ARTICOLUL ZILEI

O reconfortantă porție de răs

Există filme care citează din alte filme pentru a întregi un portret de epocă sau de personaj, ori pur și simplu de dragul unui efect comic. Există pelicule pentru care gestul citării înseamnă însă mult mai mult, plasarea sub semnul unei anume opere cinematografice. Inserând o secvență din faimoasa „Goana după aur” a lui Chaplin în al său „Caz cu caz nu se potrivește”, regizorul sovietic Ara Gabrielian își declară tranșant modelul. Comedia sa de actualitate se hrănește, evident, din spiritul filmului citat fără să intenționeze să facă un remake. Ca și în „piesa de cinematecă” la care se face aluzie, este însă vorba despre „febra aurului”.

Cei trei protagoniști ai întâmplărilor pline de haz și tălc alcătuiesc o insolită brigadă ce lucrează pe un șantier în construcții. Băieți buni, veseli și de viață, dar, firește, „cu lipsuri”. Le mai place uneori să-și agrementeze pauza de masă cu un pahar de șampanie („sărbătorim formarea brigăzii, nu-i așa?”) sau să organizeze câte o ingenioasă licitație cu „lucrușoare” lăsate sau uitate în locuințele demolate. Cei trei flăcăi năzuiesc desigur să-și îmbunătățească rapid nivelul de trai. Și iată că șansa le surâde. Într-o sobă veche, amicii găsesc o casetă cu lingouri de aur. În dificila alegere „le dăm la bancă sau le păstrăm pentru noi?”, învinge tentația irezistibilă a viitorului lipsit de griji. Grijele însă abia încep și eforturile celor trei de a-și ascunde și valorifica pretiosul metal generează o sumedenie de incurcătură, urmări și deghizări petrecute în ritmul care șade bine unei comedii, adică trepidant. Nevroza aurului îi împinge să facă tot felul de trăsni și de gafe. Unul taie o bucată din lingou și încearcă s-o plaseze unui bijutier, declarând că este o moștenire „de la bunica”; altul își ascunde partea lui într-un cavou și se angajează paznic de noapte la cimitir. Al treilea își depozitează lingoul într-o casetă la gară și, aflând că posibilitatea ca cifrul ales de el să se repete este de „unu la un milion”, nu se mai dezlipsește din sala de așteptare. Există o „atracție fatală” între acest personaj și reprezentanții ordinii publice. Milicienii îl interpelează fie pentru traversarea în locuri nemarcate sau pentru coborârea pe scara de incendiu în timpul nopții, în toate aceste peripeții el având asupra sa săculețul cu comoara. Nici unul nu l-inhață însă și această prelungire comică a primejdiei ne amintește de mersul lui Charlot pe marginea prăpastiei în „Goana după aur”, peliculă citată afectuos. Câteva gaguri din „Caz cu caz nu se potrivește” par calculate de asemenea din filmografia Chaplin. Foarte hazoasă, secvența în care același personaj ghinionist zărește pe jos o bancnotă și, ori de câte ori vrea s-o prescuiască, aceasta dispăre lipindu-se de roțile căruciorului de bagaje, ne amintește de pătania asemănătoare a lui Charlot din

Starul american Charlie Chaplin a inspirat și cinematografia sovietică FOTO: AFP/MEDIAFAX

„Luminile orașului”. Cu toate aceste citate și referiri cinefiele, regizorul Ara Gabrielian nu a intenționat nicicum să facă o comedie pe gustul inițiatorilor. Umorul sănătos al peripețiilor decurge, mai degrabă, din situațiile năstrușnice și din farmecul portretelor. Trio-ul comic își datorează savoaarea interpretării unor actori de prim-plan ai cinematografiei sovietice. Pe Leonid Kuavliov și pe Borislav Brondukov i-am văzut, adesea, jucând în vervă aiuriți, șnapani, găgăuți, păguboși sau șmecheri fără vocație. Partiturile din „Caz cu caz nu se potrivește” amintesc de rolurile interpretate de amândoi în „Întâlnire la aeroport”, „Jazz ’20”, „Afonie”, pentru a cita câteva titluri ale filmografiei comune, și reînălțarea cu hazul lor constituie o reală plăcere. Surpriza și mai plăcută ne-o face Armen Djigarhanian, specialist în negativi, malefici, răufăcători și duri, irezistibil

acum în postura de „cap al răutăților”. Inimitabila sa voce mărâtoare și aerul de șerif cu pălărie texană și cu mers à la Yul Brynner în „Cei șapte magnifici” aprodiază o întregă tipologie de „inarmati și foarte periculoși”. Foarte inspirată este ilustrația muzicală ce însoțește aparițiile sale, un tipic refren country. Interpretul reușește să ne facă cu ochiul jucând acest personaj cu surprinzătoare rezerve de omenie și să ne sugereze că acesta se rușinează de pasagera sa „febra a aurului”. Cu mult spirit și cu o contaminată voioșie, pelicula glosează pe tema „fortuna labilis” și ne reamintește, fără accente didactice, proverbul „banii n-aduc fericirea”. O comedie de moravuri jovială și inteligentă, recomandabilă spectatorilor care se plâng că n-au mai răs de multă vreme în hohote într-o sală de cinema. Dana Duma Cinema, nr. 6/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Femeia revoltată din Alimentara

(Urmare din pag. 1)

Dar nu s-a mai putut, lumea era deja gata să explodeze. Așa că, după ce au terminat treaba, au descuiat ușile și lumea a năvălit în alimentara. S-a vândut totul foarte rapid. După această întâmplare, când oamenii și-au adus aminte cum ar fi normal să se petreacă lucrurile, vă dați seama că supărarea era cu atât mai mare când intrau în același magazin să ia 200 de grame de salam prost, drămuț pe bază de buletin.

Intr-o zi, stăteam la coadă pentru cele 200 de grame. Coada înainta foarte încet, căci vânzătoarele abia se mișcau. Luau cu mâinile lor ursuroase buletinele oame-

nilor, le răsfoiau tacticos, deschideau niște catastife și treceau datele din buletine în ele, apoi puneau mâinile pe salam și tăiau. 200 de grame! Era urât, neigienic și umilitor. La un moment dat, o doamnă de la coadă s-a enervat și a început să strige: „Stăm ca niște animale la coadă, pentru câteva felii de salam, nu se poate așa ceva, ar trebui să ne revoltăm! Ce vă uitați așa la mine, ca niște fraieri? Nu vedeți că își bat joc de noi?”. Toată lumea și-a găsit câte ceva interesant de văzut pe pereți, dar mai ales în podoa. Doamna aceea a fost scoasă de soțul ei aproape târâș de acolo, iar ea continua să îi certe pe toți acei oameni de la coadă, în

timp ce renunțase la porția pe care buletinul de bucreșteancă i-o putea oferi. Să mai spună cineva că au tăcut toți, că nimeni nu a spus niciodată nimic! E adevărat că asta se întâmpla cam prin toamna lui '89, când lucrurile parcă se mai relaxaseră în privința exprimării, deși sărăcia era din ce în ce mai cruntă. Nu voi uita niciodată sentimentul acela de răzburare pe care mi l-a adus femeia revoltată la coada aia, pentru cele 200 de grame de salam, dar nici cât de lașă m-am simțit eu, pe lângă ea. Și cât de lași i-am considerat pe toți cei din alimentara aceea”. (a consemnat Dan CĂRLEA)

RADIOGRAFII CULINARE

Un „frate Petreuș” la schimb cu o Alvorada

Semnale puternice am primit de la un coleg care locuia în Drumul Taberei, cum că, la magazinul „Alimentara” de la Valea Argeșului s-ar pune în vânzare pui, din cei mici, „fratii Petreuș” în folclorul supra-vietuirii. Anunț alte trei colege, facem o gașcă de acaparatoare și, la 14:30, rupem poarta fabricii. Ajungem tocmai când trei femei din zonă întocmeau lista de prezență.

Ne-am înscris, fericite că eram printre primii 10 și ne-am pus pe așteptat. După vreo două ore, apare mașina. Agitație și comentarii între cei de la coada cozii, care era cam de vreo 30 de metri. Ca de obicei, o delegație de trei persoane s-a dus la vânzătoare, ca să facă „legea cozii, codășilor”, adică să stabilească ei câtă marfă era dreptul să cumpere fiecare. Vânzătoarea și cu șeful magazinului, un pitic burtos, tare în gură, s-au răstiat la ei, și la noi toți, strigând: „Mie nu-mi face nimeni porție! Și nici nu pot să dau mai puțin de cât este într-un pachet. Cât cântărește pachetul, atâtă dau. Un pachet de fiecare om! Gata, imprăștierea și să nu mai faceți gălgăie că închid magazinul!”

Delegația a rămas mută și s-a întors cu coada între picioare la locul ei. Singura mângâiere era faptul că pachetele cu Petreuș erau de aproximativ 3-3,5 kg și nu se știa câți Petreuși erau în fiecare pachet. Totul fiind lămurit, a început vânzarea. În raport de cât de simpatică îți era mutra, aveai parte de un pachet mai măricel sau nu. Așa că pot să spun că eram simpatică foc, din moment ce am primit un pachet de 4,200 kg, de s-a mirat până și piticul urăcios. L-am înșfăcat imediat și am ple-

cat rapid, de teamă să nu care cumva să mi-l ia înapoi. Ceva mai deoparte, ne-am reîntregit ca gașcă și, fericite, am plecat spre casele noastre. Cu Petreușii în sacoașă, am trecut prin piață, pe la „Nufărul”, unde aveam un teanc de așternături de ridicat și mă rugam în gând să nu fie gata, pentru că nu aveam cum să le car. O să întrebați de ce mă mai duceam? Păi, dacă o tratam cu lipsă pe Magda, credeți că mai aveam vreo trecere când se iveră o urgență? Magda te executa imediat și, fără o ciocolată sau un 5 lei, nici că-ți vedeai rufe! Mai devreme de două săptămâni sau le luai doar albite, nu spălate. Am trecut pe la Magda și i-am zis că le iau a doua zi, pentru că trebuie să fac piața și mi-am uitat sacoașă. Norocul meu a fost că primise „un gest” valoros de la cineva, astfel încât nu mi-a acordat prea multă atenție și am scăpat. Am trecut pe la policlinică și mi-am programat copilul la control, am făcut cumpărături în piață și am mai plimbat Petreușii pe la farmacie, pâine și prin parc, pentru că am tăiat drumul. Sacoșă era din ce în ce mai grea. Iar curiozitatea mea era imensă.

Ajunsa acasă, am scotocit cu frenezie și am scos pachetul cu Petreuși. L-am pus în chiuvetă și l-am sfășiat. Spre surprinderea mea, aveam nici mai mulți, nici mai puțini decât nouă Petreuși! Deci, aproape 500 de grame fiecare pui! Erau cam la fel de măricei. Da, asta zic și eu achiziție. Liniștită, m-am apucat să sortez cumpărăturile și puii. Am desfăcut un borcan de ghiveci în bulion și am început să toc niște ceapă ca să pregătesc o tocăniță din doi pui, când, la ușă apare

vecina. Nu ajunsese să pun puii la adăpost. Ochiul deochetori se și lipiseră de ei! Vecina avea în mână trei pachete de cafea boabe „Alvorada”, pe care dorea să mi le ofere în schimbul banilor. Erau „atenții” primite de nora ei, asistentă medicală la un spital.

Mi-am făcut socoteala, ca să știu cât pot să mă întind la delicetese și i-am zis că nu pot cumpăra decât două pachete de cafea. Ochiul ei au strălucit ciudat și mi-a zis: „Mă, dacă-mi dai un pui și o varză murată, îți dau și al treilea pachet!”

Ah! Cum mi-a vârat ea cuțitul în inimă! Cât era de parșivă! Dar ce era să fac? Nu-mi permiteam ruperea unei relații atât de valoroase pentru un amărât de Petreuș! Amărât! Nici vorbă! Era de aur! Dar trebuia să-l cedez. Mi-am călcat pe inimă și i-am dat. E drept că pe cel mai preciațig, dar tot țineam de el ca de un odor. Și am primit cel de-al treilea pachet cu „Alvorada”, asigurându-mi cafeluța pentru aproape două luni și jumătate. Cum așa? Păi, ca să înțelegeți, cafeluța asta era „de paradă”, adică numai duminica sau în zilele de răsfăț, pentru că cele „de serviciu” erau cafeloaiele la cană din nechezol.

La serviciu și acasă, beam la greu nechezol. Cu lapte, cine avea, simplu, cu înghețată, nechezolul făcea parte din cotidian. E drept că mai era și „Inca”, dar nu avea mirosul amăgitor ca nechezolul. O colegă mi-a zis într-o zi: „Mai termină, dragă, cu nechezolul ăsta că ai să începi să nechezi, dacă nu ajungi la spital!”. Nu am pățit nici una, nici alta pentru că am avut noroc.

Veronica BECTAȘ

ECONOMISEȘTI ȘI CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL**
CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE
10,9 LEI

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

JIVKOV: „NU EXISTĂ TURCI ÎN BULGARIA“

În etapa „național-comunismului”, Bulgaria a reînviat tradiții din secolul al XIX-lea, din perioada luptei împotriva dominației otomane FOTO: Arhivele Naționale

La 29 mai, într-un discurs mediatizat, Todor Jivkov afirma că, în țara sa, toți cetățenii se bucură de drepturi egale și a trecut la reglarea „conturilor istorice” cu Turcia, reitându-și binecunoscuta afirmație potrivit căreia nu există turci în Bulgaria și că „populația bulgară islamică nu vine de afară”. El a acuzat că „anumite cercuri din Republica Turcia” sunt la originea „unei escadări zilnice a unei campanii anitbulgarești” care pare a fi menită să constituie un „amestec brutal în treburile interne ale unui stat suveran”. Campania ar fi condusă de cercuri care „speră că vor putea întoarce roata istoriei, înapoi, la vremea Imperiului Otoman”.

Mai mult, la 31 mai și la 1 iunie, au fost organizate, în Sofia și în alte orașe bulgare, mitinguri la care cetățenii au protestat față de politica Turciei și și-au exprimat sprijinul pentru discursul ținut de Jivkov cu două zile mai devreme. Oficialii au ținut cuvântări clar menite să inflameze resentimentele istorice, au acuzat Turcia de amestec în afacerile interne ale Bulgariei și s-au întreat retoric asupra dreptului Turciei de a se infățișa ca protector al „unei minorități turce inexistente în țară”. Vorbitorii au mai denunțat organizațiile bulgare independente care se implică în apărarea drepturilor omului (printre ele, „Clubul de sprijin pentru glasnost și perestroika” și Uniunea sindicatelor libere „Sprijinul”) și au mers până acolo încât au cerut să fie

judecați apostazia națională și trădătorii. Confrontate cu intensificarea criticilor internaționale și cu accentuarea exodului minorității turce, autoritățile bulgare au ales să răspundă acuzând Turcia că încearcă să înșele opinia publică internațională, astfel încât să găsească o justificare a acțiunilor sale împotriva Bulgariei. În spatele campaniei nefondate conduse de la Ankara se ascund, „ambițiile teritoriale” istorice ale Turciei, a spus într-un interviu ministrul Afacerilor Externe, Ivan Ganev. În Bulgaria, această idee pare mult mai credibilă decât în afară, iar Radio Sofia a dezvoltat-o din plin. Chiar și Biserica a fost mobilizată de regim în sprijinul campaniei. Într-un discurs capabil să provoace vie emoții în cadrul majorității, la 22 iunie, agenția oficială de știri BTA a anunțat că biserica bulgarească Sfântul Ivan de Rila din Istanbul, considerată de bulgari drept unul dintre lăcașele cele mai sfinte, a fost lovită cu pietre și deteriorată; BTA a adăugat că, la Sofia, Sfântul Sinod a protestat cu tărie, calificând fapta drept „un act de blasfemie împotriva Bisericii Ortodoxe Bulgare și a sfinților ei”.

Totuși, până în acest moment, „comunismul xenofob” al Bulgariei rămâne ascuns. La Sofia, perestroika încă înseamnă doar vorbe goale și este puțin probabil că Bulgaria își va face cunoscută aversiunea față de efectele acesteia. Potrivit lui Todor

Jivkov, „restructurarea” este de o „importanță covârșitoare” pentru lumea socialismului în ansamblu și „telurile, sarcinile și tendințele restructurării asumate în Bulgaria și în URSS” coincid. România lui Nicolae Ceaușescu, pe de altă parte, a respins reformele fără să se ascundă după degete. „Construirea comunismului”, a spus președintele la o adunare la Drobeta-Turnu Severin la 12 mai 1989, „nu poate fi realizată prin reformă”.

România: „comunism xenofob” deschis

Ca și în Bulgaria, politicile românești de discriminare a maghiarilor și a altor minorități preced perioada Gorbaciov, așa cum o fac și protestele împotriva acestor politici. O dată cu progresul gradual al procesului de schimbare politică din Ungaria, totuși, sarcasmul din tonul replicilor României față de plângerile de la Budapesta s-a ascuțit. La început, partea română a interpretat pozițiile reformiste ale partidului maghiar drept un semn al intenției de a pune în discuție posesia română asupra Transilvaniei. Pe două pagini ale Vieții Militare (o revistă lunară destinată personalului militar), din mai 1989, Ungaria a fost acuzată că a revenit la ideologicul „cal troian al imperialismului” și că încurajează „renașterea vechilor politici revizioniste și

revanșarde ale cercurilor hortiste”. În afirmațiile oficiale și semif oficiale românești, „revizionismul” ideologic și teritorial au devenit corolare. În iunie 1988, Ceaușescu a spus într-o cuvântare de la Comitetul Central al PCR că Budapesta a încurajat manifestările irendentiste, astfel încât să distragă atenția opiniei publice de la dificultățile economice produse de reforme. Potrivit unui articol publicat în cotidianul România liberă în iunie 1989, scopul „irendentismului” Budapestei este de a „abate atenția populației din Ungaria de la serioasele probleme socio-economice”. Locotenent-generalul Ilie Ceaușescu, un frate al președintelui, vicepreședintele Comisiei pentru Probleme de Apărare a MAN, și care joacă, la București, un rol prominent în campania anti-maghiară, a explicat într-un articol recent că, drept consecință a reformelor, autoritățile din țările învecinate trebuie să se confrunte cu serioase „probleme interne” și că, drept rezultat, „Ungaria și-a intensificat... politicile sale de revizionism teritorial, care, în multe privințe, le-au depășit pe cele adoptate în timpul regimului hortist”.

Michael Shafir
Radio Europa Liberă (München) –
Raport al secției de cercetare,
condus de dr. M. Shafir. Document
din „Arhiva 1989”, Universitatea
Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
(Traducere din limba engleză de
Eliza DUMITRESCU)

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Fitilul din Est

Azeri blestemați, uzbeki blestemați, ruși blestemați, ucrainieni blestemați, bulgari blestemați, români blestemați, sârbi blestemați... În limbi diferite, adresate unor popoare diferite, aceste blesteme scriu apăsător cronică Caucazilor și a Balcanilor, scria Alberto Jacovello în La Repubblica la 29 iunie 1989. Peste tot, minoritățile etnice, naționale sau religioase trăiesc vremuri dureroase, adesea chiar groaznice. Fug sau sunt constrânși să fugă, sau dimpotrivă sunt forțați să rămână în țări în care nu ar mai fi vrut să rămână nici măcar o zi în plus. Par îndepărtate vremurile în care țările s-au adunat în Piața Roșie din Moscova pentru a-și cere întoarcerea pe pământul lor din Crimeea, de unde fuseseră goșiți de Stalin. Dar la scurt timp după asta, săptămâni sau luni, armenii din Karabach, susținuți de naționalii lor, s-au luptat împotriva opresiunii azeri, plătind cu sânge, până când Kremlinul a recurs la legea marțială în zona de conflict, pentru a opri masacrul, și a instaurat ocupația militară în principalele orașe ale Armeniei. De atunci încoace nimeni nu a mai știut nimic despre asta. Dar puteți fi siguri că într-o bună zi se va mai auzi de ei. Tot așa cum se va mai auzi de turcii din Uzbekistan, victime ale majorității uzbece, care au fost constrânși să-și lase casele înainte de a fi exterminați. Nu sunt mai mult de două-trei zile de când a apărut știrea despre ciocniri în Kazahstan, provocate de ostilitatea împotriva turcilor din zona Așt. Tot două sau trei zile au trecut și de când au avut loc manifestări în capitala Moldovei pentru reinstaurarea limbii moldovenești ca limbă națională și

pentru restituirea teritoriilor care sunt în prezent parte a Republicii Sovietice Ucraina. Și lista cu astfel de conflicte în patria socialismului ar putea continua mult și bine. Cauzele sunt multe. Naționalitatea, etnia, religia, dar mai ales toate trei la un loc. (...) Din numeroasele republici asiatice ale URSS-ului răzbat numeroase semnale despre o revoltă socială crescândă. Pe termen mediu, Guvernul de la Moscova va fi constrâns să recurgă din ce în ce mai des la măsuri de forță pentru a calma revoltele așteptate. (...) În zone mai apropiate de noi situația este aceeași, dar consecințele ar putea fi mai explozive. Bulgarii îi trimit peste graniță pe minoritarii turci. O țară săracă expulzează mari mase de săraci într-o altă țară săracă. Guvernul turc nu va putea rămâne prea mult timp indiferent. Dacă Sofia va continua în ritmul asta, Turcia va trebui să hrănească o sută de mii de persoane: o problemă gravă pentru o țară care are un grad înalt de șomaj și o inflație galopantă. Bulgarii susțin că este vorba de un exod voluntar căruia guvernul nu i se poate opune. Dar refugiații au o altă versiune: jignirile, persecuțiile, condițiile de viață sunt motivele alegerii exilului, abandonându-și mai degrabă averile decât să mai rămână pe un pământ unde sunt persecutați. Și care este fondul conflictului dintre iugoslavii și albanezii din Kosovo? Dacă nu ar fi Kosovo cea mai săracă regiune a unei țări sărace, ar mai fi conflictul atât de acut? (...)

E clar că Tirana nu poate face nimic împotriva Belgradului și nici Belgradul împotriva Tiranei: Kosovo face parte din Iugoslavia, dar Iugoslavia nu poate împiedica Albania să-și manifeste solidaritatea. (...) Și, în fine, conflictul dintre România și Ungaria pentru Transilvania. Aici s-a ajuns la ceva incredibil: România a ridicat un gard de sârmă ghimpată la frontiera cu Ungaria, în timp ce această din urmă tocmai și-l distrugea pe al său de la granița cu Austria. Cu alte cuvinte, o parte a cortinei cade între Est și Vest, în timp ce o alta se ridică între Est și Est: acesta este paradoxul vremurilor în care trăim. Ceaușescu spune că sârmă ghimpată, care se pare că este acum în curs de a fi demontată, ar avea rolul de a împiedica fuga din țară a transilvănenilor de origine maghiară. Dar aceștia fug din cauza unei vieți în sărăcie fără speranță și de o dictatură devenită insuportabilă. Dar câți alți români care nu sunt de origine maghiară aleg același drum al fugii din țară? Conflictul nu este mai puțin acut decât cel dintre Bulgaria și Turcia. Dar există o diferență semnificativă: România, având în frunte un tiran, este membră a Pactului de la Varșovia, la fel ca și Ungaria, după cum bine se știe. Cu toate acestea, legătura nu este deloc solidă. Și de ce ar fi solidă, atâta timp cât legăturile sunt fragile între cele o sută de națiuni, etnii, religii care alcătuiesc Uniunea Sovietică, care se autodefinesc o dată ca fiind fondată pe un consens indestructibil și pe o bunăstare a întregului popor. Adevărul este unul singur pentru ceea ce se întâmplă în Caucaz și în Balcani: fitilul din această zonă se nemește sărăcie și opresiune, mai mult decât naționalitate, etnie, religie. Care să fie remediu?

TV 29 iunie 1989

- 19:00 Teledin
- 19:25 File de glorioasă istorie
Civilizația geto-dacă la gurile Dunării
- Documentar de Manase Radnev
19:45 Agricultură – programe prioritare
- Culturile succesive – examenul capacității organizatorice și măiestriei tehnologice
- Redactor Radu Marian
- 20:05 Laureate ai Festivalului național „Cântarea României”
- Redactor Marilena Rotaru
- 20:20 Tribuna experienței înaintate
- Professionalism și competență
- Redactor Maria Haineș
- 20:40 Film artistic
- Tereza
- Producție a studiourilor cehoslovace
- Vu: Milan Krasko, Vlado Müller, Dana Kilchova, Marta Cernicka
- Regia Andrej Lettrich
- 21:50 Teledin
- 22:00 Închiderea programului

SĂ RĂDEM CU EI

Poetul John Keats (1795-1821), la sfârșitul unei mese între prieteni, se ridică în picioare și, cu paharul în mână, exclamă:
– Fie blestemată memoria lui Newton!
Stupoare pe figura tuturor comensalilor.
– Fiindcă a distrus întreaga poezie a curcubeului, reducându-l la o simplă și prozică prismă, reluă poetul.

Un mistificator trimise la Times un poem intitulat „Vechea gardă”, iscalit cu numele lui Rudyard Kipling. S publicat. Kipling (1865-1936) se dusese într-un suflet la directorul ziarului, spunându-i indignat:
– Mizerabil poem! Nu-mi aparține!
– De acord, e mizerabil, dar ne-am gândit că era al dumneavoastră... – îi răspunse șovăitor directorul – și de aceea l-am publicat.

Calendar 1989

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

SOS: Salvați băile de nămol din Sărmășel

Aproape că nu există loc în țara noastră în care natura să nu ne ofere inepuizabile „ochiuri” mici sau mari ale bogăției minerale și gazeoase ale subsolului românesc. Pomenind doar numele satului Sărmășel, orice scolar își răspunde cu promptitudine despre importanța exploatarea gazului metan din zonă, despre puritatea acestor zăcămintă, atinând o proporție de 99% metan. Această calotă uriașă se face cunoscută încă din jurul anului 1902, când protipendăda vremii amenaja în jurul „gaizerelor” naturale de nămol metan gazifer adevărate oaze pentru tărâmul românesc, a unor sechele declarate de medici ca nevindecabile. În timp se vorbea că aceste bulboane de nămol făceau adevărate minuni: schilozii, odată intrați în bulboane, puteau ulterior să-și ducă mâna la gură, puteau să umble pe picioare. Sigur, aici există și foarte multă legendă. Cert este că magnații vremii, pe lângă exploatarea nemiloasă a gazului metan din Podișul Transilvan, și-au ridicat la Sărmășel adevărate stabilimente, hoteluri și acareturi de tot felul pentru odihnă și refacere.

la o sursă de încălzire, cu prelungire la cele șase dușuri și două chiuvete, instalații sanitare strict necesare pacienților pentru înlăturarea nămolului rece după ieșirea din bulboană. Tot cu forțe proprii extinde punctul alimentat, foarte bine aprovizionat de altfel cu cele mai diverse sortimente alimentare, băuturi răcoritoare, amenajând și o pivniță-tunel pentru buna depozitare a mărfurilor. Se amenajează și un camping cu patru căsuțe cochete pentru turiști.

Anii au trecut. Sigur, de acum erau puse la punct atâtea și atâtea alte urgențe social-economice. Natura însă își continuă implacabil cursul. Oamenii, de asemenea – din toate colțurile țării –, veneau și vin cu sutele să-și refacă sănătatea la Sărmășel. Din păcate, băile de nămol din Sărmășel, sat aparținător comunei Sărmășu, sunt total neglijate. Se încearcă, la un moment dat, împrejmuirea perimetrului „gaizerelor” cu un gard(!!).

O primă urgență: Consiliul popular Sărmășu trebuie să găsească în câteva zile un mijloc mecanic pentru a nivela piatra depusă (tot voluntar) pe drumul de legătură (circa 500 m) de la șosea la băi. În aceeași urgență trebuie înscrisă și detașarea unui cadru medical pe timpul sezonului estival pentru a se putea oferi cel puțin primul ajutor sau prima asistență medicală necesară la nevoie.

O altă urgență: repararea cabinelor din lemn. Chiar și un bazin captușit cu dale. Oricum, aspectul actual la „băilor” este dezolant. Un om întreprinzător și harnic din sat, Vasile Boaru, fost șofer de cursă lungă, ridică chiar un chișoc alimentar, ulterior fiind investit cu titlul de șef de unitate, aparținând cooperăției de consum. Cu concursul CUASC Sărmășu (președinte Simion Suci), Vasile Boaru, sprijinit și de unitățile de exploatare a gazului din zonă, face adevărate „minuni”. Introduce la „băi” apa de la rețea, ridicând pe piloni de beton și un mare rezervor-cisternă, racordat

Atanasie Popa
Steaua Rosie (jud. Mures),
nr. 9.644/1989

La teatru

ORIZONTAL: 1) Loc rezervat în sala de spectacole – Piesă în premieră în sala de televiziune. 2) Capul de afiș al scenei românești. 3) Trage cortina într-o premieră nocturnă – Intrarea în scenă pe ușa din spate. 4) Tonifiant pentru un june prim la întâia lui apariție pe scena vieții – Elena din Troia, în interpretare masculină. 5) Luminile rampei – Aflate în incursură. 6) Ioniță fără consoane! – Trupă care își desfășoară activitatea în cadrul ansamblului armatei. 7) Generator de tensiuni dramatice – Capul de afiș al preferințelor spectatorilor. 8) Dramă lipsită de conținut! – Ion Caramitru în „Vlaicu Vodă” – Scena „amicilor” lui Caragiale. 9) Aplauzele la scenă deschisă – Fotolii laterale! 10) Început de meandre – Tensiuni dramatice trăite deopotrivă de actori și de spectatori.

VERTICAL: 1) Piesă montată la radio – Personaj principal pe scena vieții. 2) Totalitatea numărului de spectatori într-o sală de spectacole. 3) Ropote de aplauze – „Stea fără nume” la Teatrul din Oradea! 4) Tip de comedie bufă. 5) În prag de stagnare! – Trei jumătate – Teatrul Mic (pl.) 6) Ion Talianu în „Gaițele”! – Ansamblu omogen Ion Marinescu în „Patima roșie”! 7) Piesă reprezentativă într-un ansamblu de ornamentație populară – Referitor la viața... biologică! 8) Făcut de răș pe scenă – Stihuri în premieră. 9) Afișe teatrale. 10) Succes de public (pl.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Dictionar: IIA

Almanah Luceafărul 1989

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Institutul de Cercetări Textile Str. Lucrețiu Pătrășcanu nr. 16, Sector 3, încadrează prin concurs desenator artistic (grafician), cu studii superioare, în condițiile Legii 57/1974.
IPZ București, Șos. Viilor nr. 20, Sector 5, organizează concurs pentru ocuparea a două posturi vacante în cadrul biroului contabilitate.
Centrala Cimentului încadrează, în condițiile Legii 12/1971, dactilografe. Condiții: domiciliul stabil în Capitală, vechime min. 5 ani în specialitate.
IPREC București încadrează de urgență următorul personal muncitor: fotoreproducător, montator film, tipăritor tipar plan, tipăritor tipar înalt, primitor-distribuator, muncitor necalificat bărbat, cu respectarea condițiilor de studii și vechime prevăzute de Legea 12/1971.
Întreprinderea „Marmura” București, Bd. Bucureștii Noi 25, Sector 1, încadrează în condițiile cursului 12/1971, economist-financier, economist aprovizionare, economist desfacere, inginer în specialitatea construcțiilor sau materiale construcții, economist retribuiri (cu stațiatura încheiată), gestionari.

VÂNZĂRI
Vând (schimb) Telecolor sau Cromatic, magnetofon Uher SG. 631, boxe Gemeni 3 cai 55 W, Tuner Sony, videocasetofon Orion nou.
Aparat mărit ilustrate, mașină de cusut Singer, televizor Sport + Luchian, casetofon 302, plafonieră + lampadar alamă, veioză+samovar bronz, transformator sudură.
Dormitor Solca, sufragerie Arta Lemnului, garnitură – canapea cu două fotolii, mobilă bucătărie și vestibul, mașină Alba Lux 7, mașină de cusut Ileana, covoare, lămpi, diverse obiecte casnice.
Contor pasant, chitară, bormașină, rochie albă fetiță, aparat foto, binoclu, tavă, siguranțe automate, astrahan negru.

vremea

Vremea a fost caldă, cerul a fost variabil, cu innorări mai accentuate în cursul după-amiezii, în zonele de deal și de munte și în estul și sud-estul țării. Au căzut ploii, mai ales cu caracter de averse, însoțite de descărcări electrice pe alocuri după-amiaza, la deal și la munte, în estul și sud-estul teritoriului și izolat în celelalte zone.

Izolată, cantitățile de apă au totalizat 25 litri pe metrul pătrat. Condiții de producere a grindinei. Vântul a suflat slab până la moderat, prezentând, izolat, intensificări trecătoare, cu viteze de până la 35 kilometri pe oră. Temperaturile minime au fost cuprinse între 12 și 20 de grade, iar cele maxime, în general, între 24 și 32 grade.

amintiri

DAR TOTUL SE REZOLVĂ PE LOC LA MAGAZINELE DE CONFECȚII

O GARDEROBĂ PENTRU TOATE GUSTURILE
O GARDEROBĂ PENTRU TOATE ANOTIMPURILE

Magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT ofi o bogată gamă de confecții moderne și elegante pentru femei, bărbi și copii